

Spis treści

Wprowadzenie do serii Pałace Problemy Edukacji i Pedagogiki	13
Dylematy patriotyzmu, nacjonalizmu i ustawicznie kształtującej się tożsamości. Wprowadzenie do książki Jerzy Nikitorowicz	14
CZĘŚĆ 1. OBLICZA PATRIOTYZMU I NACJONALIZMU	27
Rozdział 1.	
Tożsamość – twórczy wysiłek ku patriotyzmowi Jerzy Nikitorowicz	29
1.1. Wielowymiarowość i dynamika tożsamości	29
1.2. Kształtowanie się tożsamości patriotycznej	32
1.3. Rodzaje patriotyzmu i nacjonalizmu	38
1.4. Wyzwania i zadania edukacyjne a kształtowanie się tożsamości kulturowej	42
Rozdział 2.	
Racjonalny patriotyzm jako antidotum skrajnego nacjonalizmu Janusz Gajda	50
2.1. Wprowadzenie	50
2.2. Patriotyzm i nacjonalizm – różne oblicza pojęć	51
2.3. Chlubne tradycje w pojmowaniu patriotyzmu w Polsce	53
2.4. Kontrowersje wokół patriotyzmu i skrajnych form nacjonalizmu	57
2.5. Podsumowanie	63

Rozdział 3.**Rasizm i antysemityzm a tożsamość kulturowa**

Mirosław Sobecki	65
3.1. Wprowadzenie	65
3.2. Rasizm jako problem społeczny i edukacyjny	66
3.3. Antysemityzm – groźne mity i semiotyczne zaniedbania	69
3.4. Pedagogika i edukacja a odmienność rasowa i kulturowa	71
3.5. Poziomy zachowań wobec odmienności kulturowej	73
3.6. Osiąganie zamierzonych celów	74

Rozdział 4.**Patriotyzm – jak znaleźć mu miejsce w mentalności społeczeństwa?**

Mirosława Czerniawska	76
4.1. Wprowadzenie	76
4.2. Czym jest patriotyzm? Gdzie jest jego miejsce w naszej psychice?	77
4.3. Patriotyzm symboliczny a patriotyzm ślepy	82
4.4. Patriotyzm w społeczeństwie demokratycznym	84

Rozdział 5.**Nacjonalizm w warunkach demokracji**

Andrzej Nikitorowicz	87
5.1. Wprowadzenie	87
5.2. Nacjonalizm a demokracja	92
5.3. Nacjonalizm małych narodów	97
5.4. Podsumowanie	104

Rozdział 6.**(Nie)obecność patriotyzmu w świadomości aksjologicznej
młodego pokolenia Polaków. „Przesuwanie się horyzontu
aksjologicznego” czy kryzys w wartościowaniu?**

Ewa Ogrodzka-Mazur	106
6.1. Wprowadzenie	106
6.2. Współczesne konteksty kulturowe a (nie)świadomość aksjologiczna młodego pokolenia	107
6.3. Wartości cenione przez polską młodzież w kraju i za granicą	113
6.4. Kryzys w wartościowaniu – ku zagrożonej tożsamości	119

6.5. Patriotyzm i (nie)identyfikacja z własnym państwem	123
6.6. Podsumowanie	127

Rozdział 7.

Nowa jakość patriotyzmu.

Identyfikacje społeczno-kulturowe mobilnych studentów

<i>Emilia Żyłkiewicz-Płońska</i>	128
7.1. Wprowadzenie	128
7.2. O walorach edukacyjnych programu Erasmus	130
7.3. Konsekwencje uczestnictwa w przestrzeni różnicującej się kulturowo	134
7.4. Potrzeba umiędzynarodowienia wspólnot edukacyjnych	141
7.5. Podsumowanie	145

Rozdział 8.

Młodzież i patriotyzm. Wyzwania dla edukacji

<i>Urszula Lewartowicz</i>	146
8.1. Wprowadzenie	146
8.2. W stronę nowego patriotyzmu	146
8.3. W stronę tolerancji	150
8.4. W stronę małych ojczyzn	152
8.5. W stronę świadomości europejskiej i globalnej	154
8.6. W stronę edukacji obywatelskiej	156

Rozdział 9.

Jestem ze wsi. Czy to wstyd?

<i>Jolanta Muszyńska</i>	161
9.1. Wprowadzenie	161
9.2. Życie na wsi	162
9.3. Być ze wsi	164
9.4. Patriotą współczesnych czasów	168

CZĘŚĆ 2. TOŻSAMOŚĆ KONTEKSTUALNA

Rozdział 10.

Tożsamość i patriotyzm

<i>Leon Dyczewski</i>	173
10.1. Tożsamość	174
10.2. Funkcje tożsamości	176

10.3. Patriotyzm	178
10.4. Święta i zwyczaje rodzinne.....	184
10.5. Typy tożsamości i patriotyzmu	186
10.5.1. Tożsamość zamknięta – patriotyzm zamknięty	186
10.5.2. Tożsamość otwarta – patriotyzm otwarty	187

Rozdział 11.

Narodowy dualizm w codzienności polskich rodzin na Wileńszczyźnie

<i>Alicja Szerła</i>	190
11.1. Wprowadzenie	191
11.2. Zróżnicowanie narodowe na Litwie w przestrzeniach życia społecznego i rodzinnego	191
11.3. Nie(byt) narodowych dystansów	198
11.4. Codziennosc zróżnicowana narodowo „po prostu”, czyli po człowieczemu	205
11.5. Podsumowanie	212

Rozdział 12.

Dziedzictwo kulturowe pogranicza – balast czy uskrzydlenie?

<i>Barbara Miszkiewicz</i>	215
12.1. Wprowadzenie	215
12.2. Gawęda pogranicza	215
12.3. Zarzewie konfliktu	217
12.4. Walka na książki i pomniki	218
12.5. Edukacja kontra obolała pamięć	223

Rozdział 13.

Tożsamość jako negocjowany społecznie projekt. Rodzinne uwarunkowania kompetencji do komunikacji międzykulturowej młodzieży

<i>Tomasz Bajkowski</i>	227
13.1. Wprowadzenie	227
13.2. Młodzież w kontekście socjalizacji w rodzinie	228
13.3. Badanie uwarunkowań kompetencji do komunikacji międzykulturowej	231
13.4. Podsumowanie	240

Rozdział 14.**Jestem tu, ale/i tam. Dylematy tożsamościowe osób
powracających z migracji zagranicznych**

Małgorzata Dziekońska	243
14.1. Wprowadzenie	243
14.2. Powrót – zderzenie dwóch rzeczywistości	246
14.3. Tożsamość migranta powrotnego	248
14.4. Tożsamość narodowa osób migrujących	250
14.5. Rekonstruowane tożsamości osób powracających	252
14.6. Podsumowanie	256

Rozdział 15.**Zakorzenie czy społeczno-kulturowe zawieszenie?****Afrykanie w Polsce**

Urszula Markowska-Manista	258
15.1. Wprowadzenie	258
15.2. Osoby pochodzenia afrykańskiego w Polsce	261
15.3. Na rozdrożu identyfikacji i bycia identyfikowanym	263
15.4. Pomiedzy zawieszeniem a zakorzeniem	265
15.5. Być Afrykaninem, być Afrykanką w Polsce	267
15.6. Optyka i pola wzajemnych doświadczeń	270
15.7. Sami o sobie	271

Rozdział 16.**„Tożsamość to matrioszka”. Rola działań edukacyjnych i społeczno-
-artystycznych w kształtowaniu tożsamości międzykulturowej**

Anna Młynarczuk-Sokołowska, Katarzyna Niziołek	274
16.1. Wprowadzenie	274
16.2. Działania edukacyjne	283
16.3. Działania społeczno-artystyczne	287
16.4. Podsumowanie	292

CZEŚĆ 3. TOŻSAMOŚĆ W MATNI	295
---	-----

Rozdział 17.**Tradycja wychowania wobec współczesnych kłopotów
z tożsamością kulturową**

Dorota Misiejuk	297
17.1. Wprowadzenie	297

17.2. Zagubieni? Zostawieni?.....	299
17.3. Kto jest swój? Kto jest obcy?	301
17.4. Czy tylko młodzież ma kłopot z tożsamością kulturową?	302
17.5. Między komunikowaniem a komunikowaniem się	305
17.6. Czego się musi nauczyć pokolenie zstępujące?	307

Rozdział 18.

Meandry narodowych identyfikacji młodzieży

<i>Krzysztof Sawicki, Karol Konaszewski</i>	310
18.1. Wprowadzenie	310
18.2. Istota tożsamości dewiantów	311
18.3. Tożsamość dewiantów w kontekście edukacji inkluzyjnej	315
18.4. Tożsamość dewiantów w kontekście działań profilaktycznych i resocjalizacyjnych	318
18.5. Podsumowanie	320

Rozdział 19.

Co oni do licha wyprawiają?

O autoagresji w kryzysie tożsamości okresu dorastania

<i>Beata Boćwińska-Kiluk</i>	323
19.1. Wprowadzenie	323
19.2. Definicja i epidemiologia samouszkodzeń	325
19.3. Przyczyny samookaleczeń w okresie dorastania	326
19.4. Kryzys tożsamości	328
19.5. Instytucja izolacyjno-resocjalizacyjna w świetle teorii Eriksona	332
19.6. Podsumowanie	335

Rozdział 20.

Oblicza „bezdolnego” patriotyzmu

<i>Anna Chańko</i>	337
20.1. Czy to już patriotyzm?	337
20.2. Różne twarze bezdomności	338
20.3. Patriot – człowiek aktywny	341
20.4. Społeczny wizerunek bezdomnego Polaka	342
20.5. Patriotyzm w relacjach międzyludzkich	345
20.6. „Bezdomny patriota” w kręgu oddziaływań pracowników ulicznych	347
20.7. Podsumowanie	350

Rozdział 21.**Podziemne Państwo Kobiet.****Patriotki, nacjonalistki czy ofiary?**

Joanna Szydło	351
21.1. Warunek konieczny miłości do kraju	351
21.2. Podwójna moralność	352
21.3. Kobiety w Podziemnym Państwie Kobiet	353
21.4. Piekło Kobiet	356
21.5. Fikcyjna ustawa drogą do czystości sumienia	356
21.6. Retoryka antyaborcyjna	358
21.7. Czy reguły moralne mogą być prawomocne bezwarunkowo?	360
21.8. Prawo boskie i prawo ludzkie	361
21.9. Kilka słów o kompromisie	362
21.10. Ku jakiej tożsamości... ..	363

Rozdział 22.**Walory wynikające z odmienności. Bajka terapeutyczna, psychoedukacyjna w specjalistycznych świetlicach dla dzieci**

Agnieszka Sołbut	365
22.1. Wprowadzenie	365
22.2. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	366
22.3. Wsparcie dziecka i rodziny w świetlicach specjalistycznych	367
22.4. Doświadczanie stygmatyzacji	369
22.5. Bajka a uwrażliwianie dzieci na odmiennność	370
22.6. Efekty pracy z wykorzystaniem „Przygód Innego”	373
22.7. Spotkanie dzieci z kulturą czeczeńską	375
22.8. <i>Wiosenna bajka</i>	376
22.9. Integracja dzieci z przedstawicielami Związku Sybiraków	377
22.10. <i>Kiedy Pani Złość przychodzi z wizytą</i>	378
22.11. Podsumowanie	379

Bibliografia	381
---------------------------	-----

Indeks rzeczowy	409
------------------------------	-----

Indeks osób	417
--------------------------	-----

Noty o autorach	425
------------------------------	-----